

lokal

ANWAR (tengah) menyerahkan geran kandungan digital kepada wakil Siung Film Production Sdn Bhd selepas merasmikan Jelajah Malaysia Digital di Tawau, semalam.

PEMULANGAN 40 PERATUS HASIL SABAH

Kerajaan muktamad tuntutan hari ini

BERNAMA

Tawau

“Keputusan berkenaan tuntutan pemulangan hak 40 peratus hasil Sabah akan dimuktamadkan dalam Mesyuarat Khas Jemaah Menteri esok (hari ini),” kata Perdana Menteri Datuk Seri Anwar Ibrahim.

Anwar yang juga Menteri Kewangan berkata, kerajaan akan mendengar pandangan Peguam Negara sebagai penasihat undang-undang sebelum membuat keputusan sama ada memfailkan rayuan atau sebaliknya.

“Saya sudah panggil mesyuarat esok (hari ini). Kita dengar dulu penjelasan Peguam Negara, hendak rayu atau tidak, tunggu esok (hari ini). Bagi saya, kalau tidak rayu pun tidak mengapa. Tetapi, keputusan

muktamad dibuat selepas kita dengar dan bincang bersama semua ahli Jemaah Menteri,” katanya ketika berucap pada program Jelajah Malaysia Digital di sini, semalam.

Anwar berkata, ada kekangan dan keterbatasan dalam isu berkenaan, namun berharap semua pihak memahami situasi itu.

“Soalnya, mahkamah arah untuk runding. Saya kata baik, kita akan runding. Tetapi, hari ini hendak runding dengan siapa? Kerana kerajaan sekarang hanya kerajaan sementara (*caretaker government*). Tunggu pilihan raya, selepas kerajaan baharu dibentuk, saya akan arahkan rundingan dimulakan segera,” katanya.

Turut hadir pada majlis

itu ialah Menteri Kesihatan Datuk Seri Dr Dzulkefly Ahmad dan Menteri Kewangan Sabah Datuk Seri Masidi Manjun.

Anwar turut menegaskan bahawa kerajaan pimpinannya sudah menyalurkan peruntukan yang lebih besar kepada Sabah berbanding pentadbiran terdahulu.

Beliau berkata, Sabah kini menerima peruntukan tahunan RM17 bilion, berbanding hasil yang dikutip Kerajaan Persekutuan di negeri itu iaitu kira-kira RM10 bilion setahun.

Anwar menegaskan bahawa dasar Kerajaan MADAANI sentiasa berpegang kepada prinsip keadilan untuk semua negeri termasuk komitmen memastikan Sabah terus diberikan ke-

utamaan dalam agenda pembangunan negara.

Beliau berkata, tidak wajar mana-mana pihak menunjukkan rasa tidak puas hati kerana Kerajaan MADAANI sudah membuktikan iltizam yang lebih jelas dalam melaksanakan hak Sabah seperti termaktub dalam Perjanjian Malaysia 1963 (MA63).

Sementara itu, Perdana Menteri mengesahkan bahawa Mesyuarat Khas Jemaah Menteri hari ini tidak akan membincangkan berkenaan rombakan kabinet seperti yang diperkatakan.

Mengulas tindakan Menteri Pembangunan Usahawan dan Koperasi Datuk Ewon Benedick yang meletakkan jawatan, Anwar menyifatkan keputusan itu dibuat terlalu awal memandangkan kerajaan masih meneliti pelbagai aspek berkaitan isu pulangan 40 peratus hasil Sabah.

“
Selepas kerajaan baharu dibentuk, saya akan arahkan rundingan dimulakan
Anwar

ANWAR (tengah) menyerahkan geran kandungan digital kepada wakil Siung Film Production Sdn Bhd selepas merasmikan Jelajah Malaysia Digital di Tawau, semalam.

PEMULANGAN 40 PERATUS HASIL SABAH

Kerajaan muktamad tuntutan hari ini

BERNAMA

Tawau

“Keputusan berkenaan tuntutan pemulangan hak 40 peratus hasil Sabah akan dimuktamadkan dalam Mesyuarat Khas Jemaah Menteri esok (hari ini),” kata Perdana Menteri Datuk Seri Anwar Ibrahim.

Anwar yang juga Menteri Kewangan berkata, kerajaan akan mendengar pandangan Peguam Negara sebagai penasihat undang-undang sebelum membuat keputusan sama ada memfailkan rayuan atau sebaliknya.

“Saya sudah panggil mesyuarat esok (hari ini). Kita dengar dulu penjelasan Peguam Negara, hendak rayu atau tidak, tunggu esok (hari ini). Bagi saya, kalau tidak rayu pun tidak mengapa. Tetapi, keputusan

muktamad dibuat selepas kita dengar dan bincang bersama semua ahli Jemaah Menteri,” katanya ketika berucap pada program Jelajah Malaysia Digital di sini, semalam.

Anwar berkata, ada kekangan dan keterbatasan dalam isu berkenaan, namun berharap semua pihak memahami situasi itu.

“Soalnya, mahkamah arah untuk runding. Saya kata baik, kita akan runding. Tetapi, hari ini hendak runding dengan siapa? Kerana kerajaan sekarang hanya kerajaan sementara (*caretaker government*). Tunggu pilihan raya, selepas kerajaan baharu dibentuk, saya akan arahkan rundingan dimulakan segera,” katanya.

Turut hadir pada majlis

itu ialah Menteri Kesihatan Datuk Seri Dr Dzulkefly Ahmad dan Menteri Kewangan Sabah Datuk Seri Masidi Manjun.

Anwar turut menegaskan bahawa kerajaan pimpinannya sudah menyalurkan peruntukan yang lebih besar kepada Sabah berbanding pentadbiran terdahulu.

Beliau berkata, Sabah kini menerima peruntukan tahunan RM17 bilion, berbanding hasil yang dikutip Kerajaan Persekutuan di negeri itu iaitu kira-kira RM10 bilion setahun.

Anwar menegaskan bahawa dasar Kerajaan MADANI sentiasa berpegang kepada prinsip keadilan untuk semua negeri termasuk komitmen memastikan Sabah terus diberikan ke-

utamaan dalam agenda pembangunan negara.

Beliau berkata, tidak wajar mana-mana pihak menunjukkan rasa tidak puas hati kerana Kerajaan MADANI sudah membuktikan iltizam yang lebih jelas dalam melaksanakan hak Sabah seperti termaktub dalam Perjanjian Malaysia 1963 (MA63).

Sementara itu, Perdana Menteri mengesahkan bahawa Mesyuarat Khas Jemaah Menteri hari ini tidak akan membincangkan berkenaan rombakan kabinet seperti yang diperkatakan.

Mengulas tindakan Menteri Pembangunan Usahawan dan Koperasi Datuk Ewon Benedict yang meletakkan jawatan, Anwar menyifatkan keputusan itu dibuat terlalu awal memandangkan kerajaan masih meneliti pelbagai aspek berkaitan isu pulangan 40 peratus hasil Sabah.

“Selepas kerajaan baharu dibentuk, saya akan arahkan rundingan dimulakan”
Anwar

Kutip hasil RM10b, salur RM17b ke Sabah

Tawau: Kerajaan Persekutuan menyalurkan peruntukan mencecah RM17 bilion kepada Sabah, meskipun hasil kutipan cukai daripada negeri itu berjumlah kira-kira RM10 bilion setahun, sekali gus menebis dakwaan bahawa kerajaan mengambil hasil Sabah tanpa memberi pulangan setimpal.

Perdana Menteri Datuk Seri Anwar Ibrahim ber-

kata, angka itu jelas menunjukkan komitmen tinggi Kerajaan MADANI dalam memperkasa pembangunan di negeri itu termasuk bidang kesihatan, infrastruktur dan kebajikan rakyat.

“Kerajaan ambil hasil RM10 bilion melalui sistem cukai, tapi bagi balik RM17 bilion kepada Sabah.

“Ini anak-anak muda kena tahu, bukan nak lagakan

orang Murut, Kadazan, Bugis, Suluk dan lain-lain, tapi untuk angkat martabat Sabah,” katanya ketika berucap pada Majlis Peluncuran Blok Baharu Hospital Tawau, di sini, semalam.

Anwar berkata, kerajaan turut melaksanakan pelbagai langkah memperkukuh sistem perkhidmatan awam termasuk menyelesaikan isu doktor kontrak.

Menurut beliau, hasil

kerjasama Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) dan Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA), hampir keseluruhan masalah doktor kontrak berjaya diselesaikan, selain kerajaan menaikkan elaun tugas atas panggilan pegawai perubahan sebanyak 40 peratus sebagai langkah awal penambahbaikan skim perkhidmatan sektor kesihatan itu.

Govt to decide on appeal against 40% revenue ruling today

Anwar being greeted by hospital staff at the launch of Tawau Hospital's new block yesterday. — **BERNAMAPIC**

TAWAU: The federal government will decide at a special Cabinet meeting today whether to appeal the High Court ruling that Sabah is entitled to 40% of the revenue collected in the state, Prime Minister Datuk Seri Anwar Ibrahim said yesterday.

Anwar, who is also finance minister, said the government would first seek advice from the attorney-general before deciding on its next step.

"For me, it is acceptable even if we choose not to appeal.

"But the final decision will be made after consulting all Cabinet members," he said during the Malaysia Digital roadshow yesterday.

Anwar also acknowledged shortcomings and limitations in the matter but urged all parties to understand the situation.

"The court has directed us to negotiate, and I said that is acceptable. We will negotiate. But as of today, who do we negotiate with?

"The Sabah government is currently a caretaker government.

After the state election on Nov 29 and the formation of a new government, I will instruct that negotiations begin immediately."

Also present at the event were Health Minister Datuk Seri Dr Dzulkefly Ahmad and Sabah Finance Minister Datuk Seri Masidi Manjun.

Anwar said his administration has allocated larger provisions to Sabah compared with previous governments.

He said Sabah now receives an annual allocation of RM17 billion while federal revenue collected in the state amounts to about RM10 billion a year.

"As prime minister, I raised special allocations to Sabah by RM600 million. But this is not final.

"The state government has requested additional funds and in the upcoming meeting, we will negotiate how much more can be allocated."

"If the Opposition keeps criticising us, I want to ask: 'What exactly are you angry about? Under the previous government, only

RM56 million was allocated. We increased it to RM600 million and yet you are still unhappy."

Anwar said the Madani government's policies have always upheld fairness for all states, including a firm commitment to ensuring that Sabah continues to receive priority in the national development agenda.

He said it was inappropriate for any party to express anger as the Madani government has shown a stronger and more consistent commitment to safeguarding Sabah's rights as enshrined in the Malaysia Agreement 1963.

Separately, Anwar confirmed that today's special Cabinet meeting would not discuss a much-rumoured Cabinet reshuffle.

On the resignation of Entrepreneur and Cooperatives Development Minister Datuk Ewon Benedick, he described the move as premature, adding that the government is still reviewing various aspects related to Sabah's 40% revenue issue. — **Bernama**

PM: Better ties will help boost Sabah facilities

TAWAU: Close cooperation between the Federal and state governments is vital in ensuring better public facility development, including the construction of hospitals for the people in Sabah, says Datuk Seri Anwar Ibrahim.

The Prime Minister said having elected representatives who truly care for the people's interests and understand the problems faced by the community is a crucial factor in ensuring the continuity of development.

“This cooperation is important. That is why my administration has, in the past three years said whatever has been delayed should be completed first,” he said when launching Tawau Hospital's new block.

He cited the project as among those that had been delayed for decades before finally being completed under this administration.

“We made it a priority to settle projects that were left unresolved for years,” he said.

The Prime Minister said the country's national development framework prioritises education and health as the most important

sectors, unlike many other countries that focused more on defence and mega projects.

He directed the Health Ministry to look into adding another 100 to 150 beds to the hospital, as its newly completed block is already close to full capacity despite being operational only recently.

“I was informed the capacity is almost full, even with the new block. So I have asked the ministry to consider adding more beds using existing allocation,” he said.

He said the completion of the RM223.65mil block – which adds 154 beds and brings the hospital's official capacity to 585 – marks a significant boost for healthcare access across the east coast of Sabah, particularly Tawau, Semporna, Kunak and Lahad Datu.

Tawau's upgraded hospital facilities now place it on par with major district hospitals elsewhere in Malaysia, he added.

“I am proud because our district hospitals, whether in Selangor, Kelantan or now Tawau are equipped with good facilities,” he said.

The Prime Minister praised the

Hello there: Anwar being greeted by the people upon his arrival at the launch of Tawau Hospital's new block. Also present is Dzulkefly (right). — Bernama

dedication of the hospital workforce, reminding them that quality of care ultimately relies on the people behind the facility.

“A hospital is only as good as the service it provides. From nurses and technicians to the cleaning and kitchen staff, every-

one plays a vital role in caring for patients,” he added.

Anwar said improving healthcare in rural and semi-urban communities remains a top priority as inadequate facilities place disproportionate strain on families.

Earlier, Health Minister Datuk Seri Dr Dzulkefly Ahmad said the new block expands specialist services in cardiology, geriatrics and reconstructive plastic surgery, reducing the need for patients to seek treatment outside the district.

Peningkatan NCD lonjak permintaan hospital swasta

Rawatan penyakit tidak berjangkit tingkat perolehan kemudahan kesihatan

Oleh Hazwan Faisal Mohamad
hazwanfaisal@bh.com.my

Hospital dan syarikat farmaseutikal di Malaysia kini mengalami ledakan permintaan pasca-pandemik, didorong oleh 'wabah' baharu iaitu Penyakit Tidak Berjangkit (NCD) yang semakin meruncing.

Menurut laporan sektor kesihatan oleh MBSB Research, permintaan global dan tempatan untuk rawatan NCD dan ubat-ubatannya sedang meningkat tinggi.

Ini termasuk rawatan untuk kanser, diabetes dan obesiti. Bagi hospital swasta di Malaysia, penganalisis menjangkakan mereka akan mengekalkan permintaan pesakit yang tinggi.

Tumpuan khusus adalah terhadap perkhidmatan mewah dan khusus seperti onkologi (rawatan kanser), kardiologi (rawatan jantung) dan rawatan kesuburan.

Trend penuaan populasi dan peningkatan kes NCD ini dilihat sebagai pemacu utama yang akan mengekalkan 'kegemilangan' sektor hospital swasta untuk jangka masa panjang.

MBSB Research menamakan IHH Healthcare Bhd (IHH), pemilik rangkaian hospital premium Pantai dan Gleneagles, sebagai

Peningkatan NCD menyebabkan khidmat rawatan di hospital swasta dapat permintaan tinggi. (Foto: ihsan)

penerima manfaat utama daripada trend ini.

IHH dinamakan sebagai salah satu 'Top Pick' untuk sektor ini. Kekuatan IHH terletak pada jenama premium dan kuasa harga yang dimilikinya.

Cabaran kos serius

Ini membolehkan syarikat itu memenuhi keperluan golongan kelas pertengahan yang semakin meningkat serta menarik pelancong perubatan, sekali gus melindungi daripada tekanan harga margin rendah.

Walaupun permintaan tinggi, sektor ini berdepan cabaran kos yang serius.

MBSB Research memberi ama-

ran tentang 'brain drain' atau penghijrahan tenaga mahir, di mana doktor dan jururawat tempatan berhijrah ke pasaran bergaji lebih tinggi.

Situasi kekurangan bakat ini dijangka meningkatkan kos pengambilan pekerja dan menjadi penyumbang utama kepada inflasi perubatan, yang diramal melonjak sehingga 16 peratus menjelang 2026.

Bagi sektor farmaseutikal, MBSB Research turut memilih Pharmaniaga Bhd sebagai 'Top Pick'.

Syarikat itu menunjukkan tanda-tanda pemulihan yang kukuh dan dijangka keluar daripada status PN-5.

Kekuatan Pharmaniaga ter-

letak pada pendapatan konsesi yang defensif dan stabil daripada kerajaan. Penganalisis juga melihat potensi tinggi penyambungan semula pembayaran dividen menjelang 2026.

Berbeza dengan hospital dan farmasi, sektor sarung tangan getah masih berpelut. Laporan itu mengesahkan margin keuntungan kekal nipis akibat lebihan bekalan, inflasi kos dan persaingan sengit daripada pengeluar asing.

Secara keseluruhannya, sektor kesihatan swasta kini dipacu oleh keperluan rawatan NCD yang kritikal, namun pengguna mungkin terpaksa berdepan kos yang lebih tinggi akibat inflasi perubatan.

Fun walk raises funds for breast cancer awareness

By MYSARA FAUZI
metro@thestar.com.my

OVER 600 participants taking part in the Breast Cancer Awareness Fun Walk at Sireh Park in Iskandar Puteri turned the 3km route into a sea of pink.

Families and corporate teams took part in the programme, which aimed to raise awareness of early detection and regular screening for breast cancer.

Each finisher received a commemorative pin badge at the event organised for the first time by Columbia Asia Hospital Iskandar Puteri in Johor.

Hospital chief executive officer Dr Ding Eng Li said funds were raised through participation fees of RM38 per person and from a week-long fund-raising campaign at the medical facility.

"All proceeds from the event were channelled to Yayasan Penyayang Iskandar Puteri and Breast Cancer Support Group to support ongoing education, emotional support and outreach programmes for patients and survivors.

"Apart from the fun walk, participants also enjoyed a lively morning filled with activities

Thestar 11/11/2025 MS/5

including a Zumba session, basic health screening, booths, food trucks and a lucky draw.

"We initially opened 500 slots for the fun walk but more than 600 participants turned up."

Pulai MP Suhaizan Kayat, who launched and flagged off

the walk, commended the hospital for its dedication to community well-being.

"It is encouraging to see corporate and healthcare partners coming together for such a noble cause.

"Awareness and knowledge

about breast cancer are key in achieving early detection and better outcomes.

"This was not just an event but a reminder of the importance of supporting one another in the fight against cancer," he said.

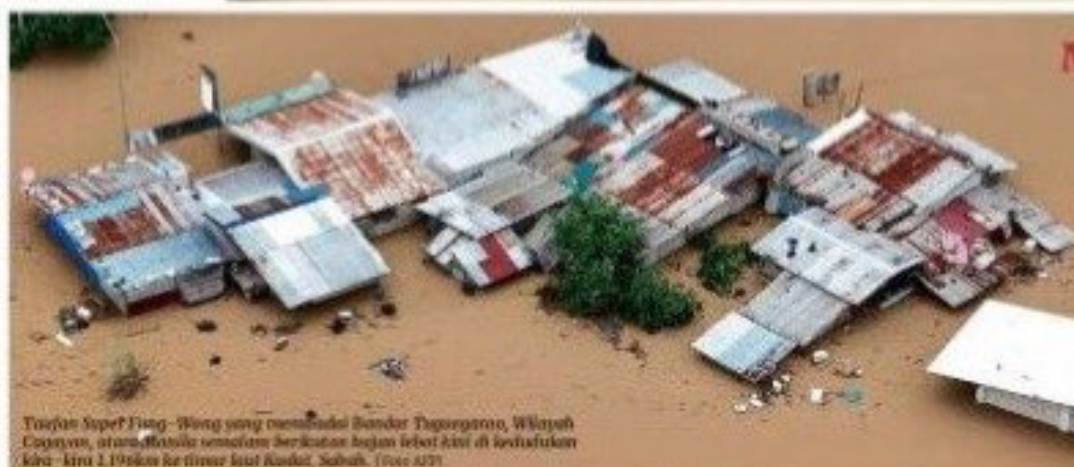
Suhaizan (in bucket hat) launching the Breast Cancer Awareness Fun Walk at Sireh Park in Iskandar Puteri.

Harga ubat, kos rawatan dijangka naik 16 peratus

Antara faktor yang mendorong kadar inflasi perubatan melonjak sehingga 16 peratus tahun depan disebabkan krisis 'brain drain' atau penghijrahan ketara tenaga mahir seperti doktor, jururawat dan pakar perubatan ke luar negara. Laporan analisis MBSB Research mendapati, ini membawa kepada meningkatnya kos pengambilan dan pengekalan bakat kakitangan sehingga hospital swasta terpaksa bersaing dengan tawarkan gaji lebih tinggi dan sebahagian kos dijangka dipindahkan kepada pesakit.

Oleh Mahanum Abdul Aziz dan Hazwan Faisal Mohamad • Nasional 5, Bisnes 22

Tanjong Sepat, Klang - Wang yang membanjiri bandar Tanjung, Wilayah Capriya, akan membawa kepada peningkatan beban berat bagi di kedudukannya kira-kira 1,190 km ke timur laut Kuala Lumpur. (Foto: AP)

Monsun Timur Laut

Lima hingga 7 episod hujan lebat berterusan diramal mulai Khamis ini hingga Mac 2026

Nasional 8

Polemik kembalikan UPSR, PT3 Nasional 6

"Ujian Akhir Sesi Akademik (UASA) juga sama kaedahnya seperti UPSR, PT3. UASA disediakan guru-guru berdasarkan Jadual Spesifikasi Ujian (JSU) dan disimpan dalam bank soalan di Lembaga Peperiksaan. Guru muat naik set soalan UASA sekolah masing-masing"

Dr Mohd Azam Ahmad,
Ketua Pengarah Pendidikan

"UASA bukan ujian standard, ia ujian berasaskan sekolah masing-masing. Oleh itu, UPSR untuk ukur tahap penguasaan ilmu pelajar dan proses penyaringan ke sekolah asrama penuh wajar dikembalikan"

Datuk Dr Asyraf Wajdi Dusuki,
Pengerusi MARA

Mesyuarat Khas Kabinet hari ini bincang tuntutan pemulangan hak 40 peratus hasil Sabah Nasional 2

Oleh Mahanum
Abdul Aziz
mahanum_aziz@bh.com.my

Kuala Lumpur

Kadar inflasi perubatan di Malaysia dijangka meningkat 16 peratus menjelang tahun depan, didorong terutama oleh krisis *brain drain* atau penghijrahan tenaga mahir yang melanda sektor kesihatan negara.

Menurut laporan analisis daripada MBSB Research, Malaysia kini berdepan penghijrahan ketara memabatkan doktor, jururawat dan pakar perubatan ke pasaran luar negara yang menawarkan gaji serta faedah lebih tinggi.

Jelasnya, situasi itu menyumbang kepada peningkatan kos pengambilan dan pengekalan bakat dalam sektor kesihatan swasta tempatan.

Justeru, pihak hospital terpaksa bersaing dengan menawarkan gaji lebih tinggi untuk mengekalkan pekerja mahir dan kos itu dijangka dipindahkan kepada pesakit.

"Bagi penyedia perkhidmatan penjagaan kesihatan, kekurangan pekerja akan terus menjadi isu utama. Malaysia berdepan kekurangan doktor, jururawat dan pakar ke pasaran yang berpendapatan tinggi.

"Ini boleh meningkatkan kos pengambilan dan mengekalkan bakat, yang boleh menyumbang kepada jangkaan kadar inflasi perubatan sebanyak 16 peratus menjelang tahun kewangan 2026," katanya dalam nota penyelidikannya.

Mengulas lanjut, MBSB Research berkata, cabaran lain termasuk kenaikan harga ubat khusus, terutama GLP-1 untuk merawat diabetes dan obesiti dan biologi lain serta harga bahan farmaseutikal aktif (API).

Ia berkata, sama seperti

Bisnes

MALAYSIA kini berdepan kekurangan doktor, jururawat dan pakar ke pasaran yang berpendapatan tinggi.

IMPAK PENGHIJRAHAN TENAGA MAHIR SEKTOR KESIHATAN NEGARA

INFLASI PERUBATAN DIJANGKA NAIK 16%

masalah yang dihadapi di Amerika Syarikat (AS) dan Eropah, kos ubat-ubatan yang tinggi dijangka menyumbang kepada peningkatan inflasi perubatan.

Katanya, harga yang tinggi juga boleh memberi kesan negatif kepada marjin bagi pengilang tempatan, kerana mereka menyeras kos input yang lebih tinggi, yang berisiko memerah marjin.

Bagi sarung tangan perubatan, ia berkata, walaupun terdapat lebihan bekalan yang berterusan dan risiko ke atas keun-

tungan bagi pengeluaran sarung tangan, trend global peningkatan kelaziman penyakit tidak berjangkit (NCD) memberikan kelebihan kepada pengguna sarung tangan iaitu penyedia perkhidmatan penjagaan kesihatan dan pengeluaran ubat.

MBSB Research menjangkakan pendapatan suku ketiga tahun kewangan 2025 untuk sektor penjagaan kesihatan Malaysia akan berpres-

tasi dalam trajektori yang stabil, sama seperti AS dan Eropah.

Pihaknya percaya hospital swasta akan mengekalkan permintaan pesakit yang tinggi, terutama untuk rawatan NCD dan perkhidmatan mewah seperti onkologi, kardiologi dan kesuburan, selain sokongan daripada inisiatif dan

insentif dasar kerajaan yang kritikal dan pelancongan perubatan.

Ia juga men-

jangkakan sektor swasta akan terus mengembangkan kapasitinya untuk memenuhi permintaan itu, justeru pihaknya percaya prestasi perkhidmatan penjagaan kesihatan akan kekal stabil pada suku ketiga 2025.

Sementara itu, bagi farmaseutikal, MBSB Research menjangkakan harga ubat generik kekal kompetitif, terutamanya berbanding import India dan Eropah Timur, yang akan memacu harga jualan tempatan lebih rendah untuk sektor swasta.

Hospital
swasta dipercayai
akan mengekalkan
permintaan pesakit
yang tinggi

Pelbagai langkah perkukuh perkhidmatan awam, kesihatan

Tawau: Kerajaan MADANI melaksanakan pelbagai langkah untuk memperkukuh sistem perkhidmatan awam dan kesihatan di negara ini, termasuk menyelesaikan isu doktor kontrak yang tertangguh sebelum ini, kata Datuk Seri Anwar Ibrahim.

Perdana Menteri berkata, hasil kerjasama di antara Kementerian Kesihatan (KKM) dan Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA), hampir keseluruhan masalah doktor kontrak sudah berjaya diselesaikan.

Beliau berkata, kerajaan turut menaikkan elaun tugas atas panggilan pegawai perubatan sebanyak 40 peratus sebagai langkah awal penambahbaikan skim perkhidmatan sektor kesihatan itu.

Katanya, selain itu, kerajaan juga mengumumkan kenaikan gaji dua kali bagi penjawat awam iaitu pada Disember 2024 dan

Januari 2025, selepas 12 tahun tiada sebarang pelarasan gaji.

"Ramai tanya kenapa bagi banyak sangat kepada penjawat awam. Saya kata, dengar dulu. Sudah 12 tahun tiada kenaikan. Skim baharu ini lebih adil kerana jawatan peringkat rendah dapat kenaikan lebih tinggi berbanding pegawai kanan," katanya.

Beliau berkata demikian ketika berucap pada Majlis Peluncuran Blok Baharu Hospital Tawau, di sini semalam. Yang turut hadir Menteri Kesihatan, Datuk Seri Dr Zulkefly Ahmad.

Blok bangunan baharu itu adalah projek di bawah Rolling Plan Rancangan Malaysia Ke-11 (RMK11) yang disempurnakan Kerajaan MADANI, sekali gus membuktikan komitmen kerajaan dalam menyiapkan projek tertangguh demi kesejahteraan rakyat

Menerusi pelaburan sebanyak RM223.65 juta yang dibiayai Kerajaan Persekutuan, blok baharu itu menambah 154 katil, menjadikan jumlah keseluruhan 585 katil rasmi di Hospital Tawau.

Perdana Menteri yang juga Menteri Kewangan, berkata untuk 2024 sahaja, kerajaan menanggung kos tambahan RM10 bilion bagi pelarasan gaji dan elaun, manakala tahun ini, peruntukan gaji penjawat awam meningkat kepada RM18 bilion sebagai pengiktirafan terhadap jasa mereka.

Pada masa sama, beliau berkata, Kerajaan Persekutuan menyalurkan peruntukan mencecah RM17 bilion kepada Sabah, meskipun hasil kutipan cukai dari negeri itu berjumlah kira-kira RM10 bilion setahun, sekali gus menepis dakwaan kerajaan mengambil hasil Sabah tanpa pulangan setimpal.

Perdana Menteri menegaskan, angka itu jelas menunjukkan komitmen tinggi Kerajaan MADANI dalam memperkasa pembangunan di negeri itu termasuk bidang kesihatan, infrastruktur dan kebajikan rakyat.

"Kerajaan ambil hasil RM10 bilion melalui sistem cukai, tapi bagi balik RM17 bilion kepada Sabah.

"Ini anak muda kena tahu, bukan nak lagakan orang Murut, Kadazan, Bugis, Suluk dan lain-lain, tapi untuk angkat martabat Sabah," katanya.

Menyentuh isu Perjanjian Malaysia 1963 (MA63), Perdana Menteri menjelaskan kerajaan kini komited melaksanakan bayaran khas kepada Sabah dan Sarawak di bawah Perkara 122 Perlembagaan Persekutuan, hasil rundingan bersama pimpinan kedua-dua negeri.

"Sebelum ini Sabah dan Sa-

rawak hanya terima sekitar RM50 juta hingga RM150 juta setahun.

"Tapi selepas rundingan dalam jawatankuasa yang saya pengerusikan bersama Ketua Menteri Sabah, Datuk Seri Hajiji Noor dan Premier Sarawak, Datuk Seri Abang Johari Tun Openg, kita tambah kepada RM600 juta setahun sebagai bayaran khas sementara (interim)," katanya.

Justeru, Anwar menegaskan keperluan mengekalkan hubungan baik di antara kerajaan negeri dan Persekutuan, khususnya dalam memastikan kelancaran pelaksanaan dasar serta projek pembangunan.

"Sabah mempunyai potensi besar dan harapan tinggi terhadap kerajaan, tapi mesti diurus dengan baik dan mempunyai hubungan kerjasama erat dengan kerajaan Persekutuan," katanya.

Guna label kolagen sebenar elak pengguna keliru

Dr Farah Izana Abdullah,
Pegawai Penyelidik, Institut Penyelidikan Produk Halal, Universiti Putra Malaysia (UPM)

Di rak kecantikan, serum berlabel mewah *green caviar* sebagai 'kolagen permata laut' menarik perhatian pengguna dengan slogan 'berasal daripada tumbuhan laut.'

Sekilas pandang, ia nampak seperti kolagen semula jadi daripada sumber dihasilkan daripada tumbuhan laut, namun ia sebenarnya satu bentuk pelabelan salah.

Sebenarnya, tumbuhan laut seperti *green caviar* atau anggur laut tidak menghasilkan kolagen kerana ia hanyalah protein haiwan yang berfungsi mengekalkan keanjalan kulit dan kekuatan tisu.

Produk berlabel *marine plant collagen* sebenarnya mengandungi peptida atau ekstrak tumbuhan yang membantu merangsang penghasilan kolagen dalam badan, tetapi bukan kolagen sebenar.

Sebenarnya, tiada kolagen dihasilkan mana-mana tumbuhan, termasuk tumbuhan marin seperti rumput laut dan alga. Ini kerana kolagen ialah protein struktur yang hanya dihasilkan secara semula jadi oleh haiwan.

Dalam tubuh haiwan, kolagen banyak terdapat dalam tisu penghubung seperti kulit, tulang, rawan dan tendon berperanan memberikan kekuatan, keanjalan serta sokongan kepada tisu ini.

Tumbuhan menggunakan bahan lain seperti pektin, selulosa dan lignin untuk membina dinding sel sertamengekalkan kekukuhan struktur. Bahan-bahan ini sering disalah anggap sebagai 'kolagen tumbuhan', sedangkan ia langsung tiada kaitan dengan kolagen sebenar dari segi struktur mahupun fungsi.

Oleh itu, dari sudut sains, tuntutan sesuatu pro-

duk mengandungi 'kolagen tumbuhan' atau *plant collagen* adalah tidak tepat.

Istilah kolagen tarik pengguna

Dalam industri moden, apabila kita bercakap mengenai kolagen dalam produk makanan tambahan, kosmetik atau farmaseutikal, sumbernya adalah sepenuhnya daripada haiwan.

Bagi kolagen marin, ia biasanya diekstrak daripada ikan khususnya daripada kulit, sisik atau tulangnya serta daripada krustasea seperti udang

“Isu ini lebih penting kerana ia membabitkan ketelusan, etika dan halal dalam pelabelan produk. Produk menggunakan istilah mengelirukan bukan sahaja menimbulkan kekeliruan saintifik, bahkan boleh menjejaskan keyakinan pengguna terhadap kehalalan sesuatu produk”

dan ketam. Kolagen marin menjadi pilihan utama kerana saiz molekulnya lebih kecil, mudah diserap badan dan dikaitkan risiko penyakit lebih rendah berbanding kolagen daripada haiwan darat seperti lembu atau khinzir.

Namun, disebabkan populariti bahan semula jadi dan trend 'berasaskan tumbuhan', banyak pengeluar kini menggunakan istilah seperti *marine plant collagen* atau *vegan collagen* untuk menarik minat pengguna.

Hakikatnya, istilah ini mengelirukan. Apa sebenarnya terkandung dalam produk berkenaan ialah bahan seperti vitamin C, asid amino, peptida atau antioksidan daripada tumbuhan yang membantu merangsang penghasilan kolagen semula jadi dalam tubuh, tetapi bukan kolagen itu sendiri.

Bagi pengguna, isu ini lebih penting kerana ia membabitkan ketelusan, etika dan halal dalam pelabelan produk. Produk menggunakan istilah mengelirukan bukan sahaja menimbulkan kekeliruan saintifik, bahkan boleh menjejaskan keyakinan pengguna terhadap kehalalan sesuatu produk.

Justeru, pengguna perlu lebih berhati-hati dan teliti membaca label sebelum membeli produk yang didakwa mengandungi kolagen. Pilih produk menyatakan sumber kolagennya dan jika boleh, yang mempunyai pengesahan halal daripada badan berautoriti.

Bagi pengeluar pula, penggunaan istilah tepat seperti *collagen booster* atau *plant-based collagen enhancer* lebih sesuai dan beretika. Ketelusan dalam pelabelan bukan sahaja menjaga integriti industri, bahkan melindungi hak pengguna agar kecantikan tidak dicapai melalui kekeliruan.

Anwar menyerahkan geran kandungan digital kepada wakil syarikat selepas merasmikan Jelajah Malaysia Digital di Taman Semarak, Tawau, semalam. (Foto BERNAMA)

Tuntutan 40 peratus hasil Sabah

BH 11/11/2025 MS/2

Mesyuarat khas muktamad pendirian kerajaan hari ini

Kabinet dengar pandangan AG sebelum buat keputusan sama ada failkan rayuan atau tidak

Oleh Abdul Rahemang Taiming
bhnews@bh.com.my

Tawau: Mesyuarat Khas Jemaah Menteri hari ini, akan memuktamadkan pendirian sama ada kerajaan mahu mengemukakan rayuan terhadap keputusan Mahkamah Tinggi Kota Kinabalu berkaitan pemulangan hak 40 peratus hasil Sabah, kata Datuk Seri Anwar Ibrahim.

Perdana Menteri berkata, dalam mesyuarat yang berlangsung hari ini, kerajaan akan mendengar pandangan Peguam Negara sebagai penasihat undang-undang sebelum membuat keputusan sama ada memfailkan rayuan atau sebaliknya.

"Saya sudah panggil mesyuarat esok. Kita dengar dulu penjelasan Peguam Negara (AG), hendak rayu atau tidak, tunggu esok (hari ini)."

"Bagi saya, kalau tidak rayu pun tidak mengapa tetapi keputusan muktamad dibuat selepas kita dengar dan bincang bersama semua ahli Jemaah Menteri," katanya ketika berucap pada program Jelajah Malaysia Digital di sini semalam.

Perdana Menteri menegaskan bahawa terdapat kekangan dan

keterbatasan dalam isu berkenaan ketika ini, namun berharap semua pihak memahami situasi terbabit.

"Soalnya, muktamad arah untuk runding. Saya kata baik, kita akan runding tetapi hari ini hendak runding dengan siapa? Kerajaan sekarang hanyalah kerajaan sementara (*caretaker government*). Tunggu pilihan raya, selepas kerajaan baharu dibentuk, saya akan arahkan rundingan dimulakan segera," katanya.

Ketika mengulas kepada media mengenai tindakan Menteri Pembangunan Usahawan dan Koperasi, Datuk Ewon Benedict, meletak jawatan Menteri Kabinet, Anwar berkata, beliau memahami keresahan isu rayuan itu, namun menyifatkan langkah dibuat Ewon terlalu awal.

"Dia (Ewon) tahu kita belum muktamadkan isu rayuan itu kerana secara proses biasa, mana-mana penghakiman peringkat Mahkamah Tinggi, terutama bila ada beberapa kelompokan, biasanya ada ruang untuk rayuan.

"Tetapi dalam kes ini, kerana

mandamusnya melibatkan rundingan, mungkin ada ruang untuk pertimbangan lain. Pandangan peribadi saya lebih cenderung untuk elak daripada merayu itu sudah saya jelaskan," katanya.

Komitmen laksana MA63

Anwar turut menegaskan Kerajaan MADANI pimpinannya kekal komited dan lebih tegas dalam melaksanakan tuntutan berkaitan Perjanjian Malaysia 1963 (MA63), selain memastikan peruntukan kepada Sabah lebih kukuh dan terjamin berbanding sebelum ini.

"Sebab itu saya katakan kompen mesti berdasarkan fakta. Kalau hanya berdasarkan sentimen untuk marah, ia boleh memrangkap kita sendiri," katanya.

Ewon dilaporkan meletak jawatan Menteri susulan keputusan AGC untuk meneliti alasan penghakiman Mahkamah Tinggi Kota Kinabalu berhubung pemberian khas kepada Sabah sebelum membuat keputusan sama ada mengemukakan rayuan atau sebaliknya.

Isu rombak Kabinet tiada dalam agenda

Tawau: Datuk Seri Anwar Ibrahim menegaskan isu rombakan Kabinet tidak termasuk dalam agenda Mesyuarat Khas Jemaah Menteri yang dipengerusikan beliau hari ini.

Perdana Menteri berkata, mesyuarat hari ini sehalikannya akan mendengar pandangan Peguam Negara berhubung keputusan Mahkamah Tinggi Kota Kinabalu berkaitan pemulangan hak 40 peratus hasil Sabah.

Isu rombakan Kabinet menjadi tumpuan ketika ini berikutan tindakan beberapa menteri yang meletakkan jawatan sebelum ini, selain ada menteri bakal menamatkan tempoh penggal sebagai Ahli Dewan Negara dalam tempoh terdekat.

Inflasi perubatan naik 16 peratus tahun depan

Penghijrahan tenaga mahir sektor kesihatan, harga ubat naik antara punca

Oleh Mahanum Abdul Aziz dan Hazwan Faisal Mohamad
bhnews@bh.com.my

Kuala Lumpur: Isu penghijrahan tenaga mahir sektor kesihatan atau *brain drain* yang kritikal membabitkan khidmat doktor dan jururawat digabungkan dengan kenaikan harga ubat-ubatan, dikenal pasti punca utama memacu inflasi perubatan di negara ini.

Laporan Sektor Bulanan oleh MBSB Research, mendedahkan situasi terbabit akan melonjakkan kadar inflasi perubatan di negara ini sehingga 16 peratus menjelang tahun depan.

Dalam laporannya, bahagian penyelidikan MBSB Investment Bank Berhad itu memperincikan bahawa Malaysia kini berdepan cabaran *brain drain* yang signifikan, berikutan penghijrahan doktor, jururawat dan pakar tempatan ke pasaran luar negara yang menawarkan gaji lebih tinggi.

"Situasi kekurangan buruh ini secara langsung akan mening-

katkan kos pengambilan dan pengedaran bakat dalam sektor kesihatan swasta.

"Cabaran ini selari dengan trend global, di mana kos buruh yang tinggi sering melebihi 50 peratus daripada jumlah kos operasi hospital," katanya.

Bagi mengekang penghijrahan itu, pengendali hospital swasta terpaksa menawarkan ganjaran yang lebih tinggi atau setara bagi mengekalkan tenaga pakar terbabit bersama mereka yang sebelum ini keluar daripada sektor awam.

Pada September lalu, Menteri Kesihatan, Datuk Seri Dr Zulkifly Ahmad, memaklumkan kepada Parlimen, bahawa seramai 440 tenaga kerja profesional Kementerian Kesihatan (KKM) berhijrah ke luar negara dalam tempoh 2020 hingga 2024, membabitkan lima pakar perubatan, 54 pegawai perubatan dan 381 jururawat.

Selain isu tenaga kerja, MBSB Research mengenal pasti cabaran kedua yang menyumbang kepada inflasi perubatan iaitu peningkatan harga ubat-ubatan khas atau *specialty drugs*.

"Ubat-ubatan ini kebanyakannya bernilai tinggi dan digunakan untuk merawat penyakit tidak berjangkit (NCD). Contoh yang disebut termasuk ubat popular GLP-1 yang digunakan untuk rawatan diabetes dan obesiti serta ubat-ubatan biologi yang lain.

"Tekanan kos ini diburukkan lagi oleh harga Bahan Aktif Farmaseutikal (API) yang tinggi. Keadaan ini memberi kesan negatif kepada pengeluaran farmaseutikal tempatan, yang mungkin terpaksa menyerap kos input lebih tinggi dan berisiko mengalami penyusutan margin.

"Faktor lain yang turut menyumbang kepada peningkatan kos operasi hospital ialah keperluan integrasi teknologi baharu," katanya.

Laporan bahagian itu turut memberi amaran risiko peningkatan kos operasi terhadap syarikat penyedia perubatan swasta seperti IHH Healthcare Bhd disebabkan integrasi teknologi, selain daripada isu kekurangan buruh.

Sebelum ini, Menteri Kewangan II, Datuk Seri Amir Hamzah Azizan, dilaporkan berkata kerajaan akan melaksanakan pembaharuan struktur untuk menangani isu inflasi kos perubatan dan meningkatkan ketelusan dalam sistem perbelanjaan kesihatan.

Beliau berkata, ia termasuk memperkenalkan produk asas perlindungan kesihatan mampu milik Insurans Takaful Perubatan dan Kesihatan (MHIT) menjelang akhir tahun depan.

"Ini memberi ruang untuk kita sampai hujung tahun depan untuk memperkenalkan produk MHIT asas, yang akan melebarkan penawaran yang ada dalam

pasaran dan menjamin ada produk asas yang lebih baik di dalam pasaran," katanya ketika mengulung perbahasan Rang Undang-Undang Perbekalan (Belanjawan) 2026 pada peringkat dasar di Dewan Rakyat baru-baru ini.

Rundingan temui jalan buntu

Sementara itu, dalam nota penyelidikan berasingan, RHB Research memaklumkan, rundingan kos di antara syarikat insurans dan pakar kesihatan swasta masih menemui jalan buntu, sekali gus mewujudkan risiko inflasi kos baharu kepada pengendali hospital.

Keadaan ini, menurut bahagian penyelidikan RHB Investment Bank Berhad terbabit, akan menambah tahap kerumitan kepada hubungan di antara pihak hospital dan pembayar insurans.

"Walaupun pihak hospital sudah menanggung sebahagian tekanan harga, isu rundingan dengan pakar kesihatan yang buntu boleh menjejaskan kewangan hospital swasta," katanya.

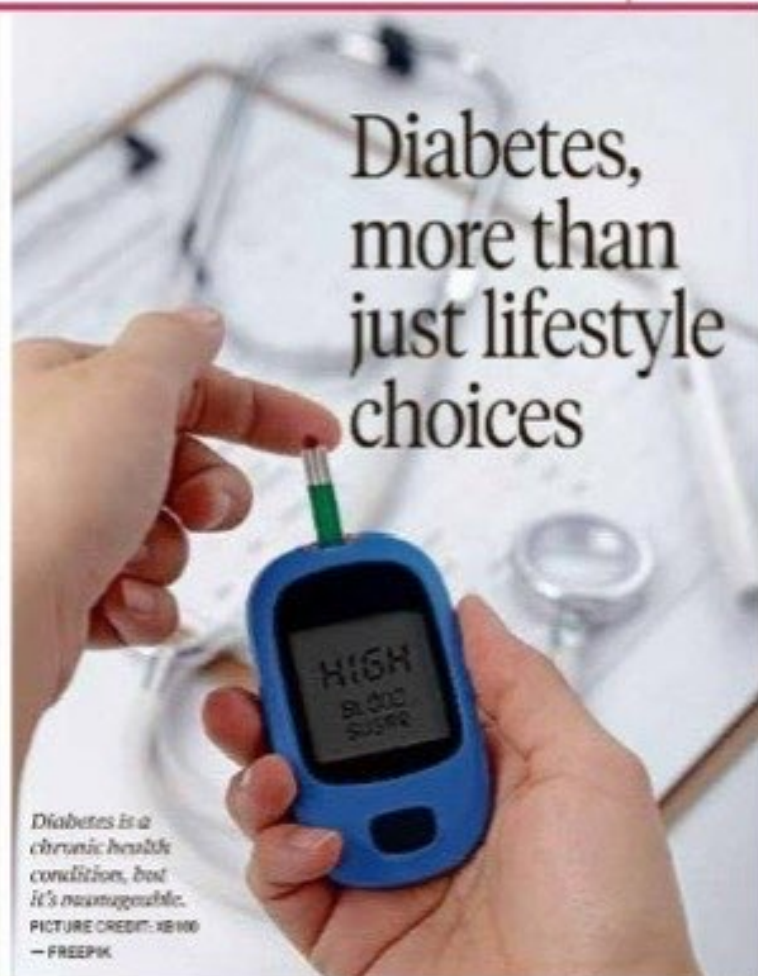
RHB Research berkata, secara amnya, proses rundingan dengan syarikat insurans dibuat dari

dua sudut iaitu di antara pihak hospital dengan syarikat insurans dan di antara syarikat insurans dengan perunding pakar.

"Perbincangan dengan pihak hospital menunjukkan kemajuan apabila penawaran diskaun telah diperluas kepada syarikat insurans. Bagaimanapun, rundingan dengan pakar kesihatan masih lagi menemui jalan buntu dan mungkin menjadi lebih rumit disebabkan oleh jumlah pengamal perubatan yang terbabit pula ramai.

"Berbeza dengan pekerja hospital secara tetap, doktor pakar bergerak bebas dan membuat keputusan berdasarkan budi bicara sendiri berhubung penggunaan ubat-ubatan, bekalan perubatan, implan dan prosedur, bahkan sesetengah rawatan perubatan yang perlu dijalankan mungkin tidak termasuk dalam terma perjanjian yang dipersetujui di antara hospital dengan syarikat insurans.

"Walaupun sesetengah hospital mungkin menggalakkan doktor pakar mengikuti garis panduan yang disediakan, pematuhan tidak dapat dijamin," katanya.

Diabetes is a chronic health condition, but it's manageable.
PICTURE CREDIT: XB100
— FREEMK

Diabetes, more than just lifestyle choices

DIABETES is often seen as a "sugar problem", but for those affected, it's a serious, lifelong condition that can quietly harm organs, disrupt hormones and even threaten limbs.

The National Health and Morbidity Survey 2023 shows that one in six adults in Malaysia have diabetes. But it also finds that 84 per cent of adults aged 18 to 29 with diabetes do not know they have the condition.

Surway Medical Centre, Sunway City, consultant endocrinologist Dr Lim Chong Wei says diabetes is not just about sugar; it's about the whole body.

Diabetes is a chronic health condition, but it's manageable. Taking it seriously at the early stage helps prevent complications, he explains.

"For many, it's about changing the conversation before it's too late."

Complications often begin before symptoms appear. Kidney damage or diabetic nephropathy is one of the most common complications of diabetes.

Dr Lim says diabetic nephropathy can develop quietly, with early signs like protein in the urine that aren't visible to the naked eye.

Without regular testing, patients often find out too late, when dialysis or even a transplant is needed.

Other complications include nerve damage, heart attack, stroke and even dementia.

Dr Lim says it's a myth that type 2 diabetes is only caused by poor lifestyle choices. That's not true for everyone.

Some people have genetic conditions, hormonal disorders like Cushing's disease or acromegaly, or have been on long-term steroid therapy which leads to weight gain and insulin resistance, he explains.

Diabetes can also affect sexual hormones and reproductive health.

Men may experience erectile dysfunction and low testosterone, while women may have fertility issues, which can be associated with polycystic ovarian syndrome (PCOS).

If you've been told you're pre-diabetic, take it as a warning sign.

Dr Lim says this means there is an opportunity to reverse it with weight loss, lifestyle changes and medication. It's a critical window of opportunity.

Diabetes isn't just about what we eat — it's about the systems it affects and the lives it can quietly change, he adds.

With the right support, treatment and mindset, people can live well and avoid complications.

meera@nst.com.my

■ BY KIRTINEE RAMESH
newsdesk@thesundaily.com

PETALING JAYA: Universiti Malaysia Sarawak public health medicine specialist Dr Winnie Johnny said Malaysia is on the brink of a healthcare crisis as its ageing population faces escalating medical costs without adequate insurance protection, a situation that threatens to strain public finances and deepen household debt.

She said the lack of comprehensive health coverage for senior Malaysians poses not only a social risk but also a looming fiscal burden, with families and taxpayers ultimately shouldering the cost of care.

"Leaving old persons without proper coverage creates long-term fiscal strain."

"They often face complex illnesses, and the (resulting) expenses fall on taxpayers and families already burdened by medical debt."

"Some family members, especially women, leave the workforce to care for ageing relatives. This reduces household productivity and national tax revenue."

The Malaysia National Health Accounts 2022 show 37.2% of total health expenditure is paid out of pocket, underscoring the scale of the uninsured burden among Malaysians.

She added that with Malaysia set to become an ageing nation by 2030, in which 15% of its population would be aged 60 and above, fiscal pressures would only intensify, leading to heavier public subsidies, higher personal spending and a shrinking workforce to sustain the economy.

She also said Malaysia's medical inflation hit 15% in 2024, surpassing the global and Asia-Pacific averages of about 10%, driven by the rising cost of imported equipment, new drugs, advanced treatments and private hospital charges.

"As costs rise, insurers respond by increasing premiums, tightening coverage limits or introducing co-payments to remain solvent."

But when premiums outpace income growth, it weakens risk pooling and makes insurance less affordable for everyone, especially seniors."

Johnny said Malaysia could draw

'Elderly facing rising medical costs, inadequate coverage'

► Gap in healthcare poses social risk, fiscal burden: Specialist

lessons from countries that have adopted integrated or subsidised elderly insurance systems.

"In Japan, a mandatory long-term care insurance scheme, jointly funded by taxes and contributions from those aged 40 and above, provides stable funding and broad access to elderly care."

"Singapore combines compulsory health savings through MediSave with government-backed insurance such as MediShield Life and CareShield Life, ensuring sustainable coverage with manageable costs."

"Meanwhile, Thailand's universal health coverage guarantees essential services for old persons, particularly in rural areas."

She proposed a hybrid model for Malaysia that blends public funding, mandatory savings and targeted subsidies to ensure inclusive and financially sustainable protection for the ageing population.

She added that the elderly should be recognised as a protected group in health financing, much like the support of the government for the B40 community.

"Old people face higher medical costs, limited income and fewer work opportunities, making them highly vulnerable to catastrophic health spending."

She recommended premium or co-payment subsidies for low and middle-income seniors, expanding on initiatives such as the PeKa B40 programme or Sarawak's Senior Citizen Health Benefit, which provides RM500 annually to citizens aged 60 and above with household incomes below RM7,000.

She also suggested a universal

Johnny said the elderly should be recognised as a protected group in health financing, much like the support of the government for the B40 community. — MASRY CHE ANI/THE SUN

health protection scheme with automatic enrolment at retirement age, regardless of income, to ensure no senior is left uninsured.

"Adopting age-sensitive insurance pooling, in which younger and healthier adults share costs with older members, could improve financial fairness," she said, adding that Malaysia must invest more in community and home care services to reduce hospital dependence and improve access in rural areas.

Johnny urged policymakers and regulators to act decisively to ensure Malaysia's growing "silver economy" benefits its ageing citizens.

She called on Bank Negara Malaysia and relevant ministries to push for affordable senior health plans and encourage insurers to design age-friendly products with capped premiums, simpler benefits and community-based coverage.

"Targeted subsidies, shared-risk pools and tax incentives could make

insurance affordable while easing pressure on families and caregivers."

She also called for stronger enforcement of transparent pricing standards in private hospitals to curb excessive medical cost inflation.

"If we do not act now, the gap between healthcare needs and financial protection would only widen."

"Ageing Malaysians deserve dignity and security, not exclusion, in their later years."

Pendekatan holistik melindungi penghidap penyakit jarang ditemui

• Klinik pelbagai disiplin mesra keluarga, disokong perkhidmatan komuniti serta pertubuhan pesakit, membina daya tahan yang tidak dapat diganti teknologi

• Ukuran yang jujur ialah sejauh mana sistem melindungi mereka yang paling mudah terpinggir, iaitu kanak-kanak yang memerlukan saringan dan rawatan tepat pada masanya

Presiden
Dewan Pakar
Penyelidikan
Kanak-kanak
Malaysia

Oleh Saida Abu Bakar
bhrencana@bh.com.my

Kesihatan swam bukan semata-mata relesi ketika krisis, tetapi keupayaan negara untuk merancang, mencegah dan memelihara kesejahteraan rakyat secara berterusan. Dalam seluruh litaran sistem - daripada perumusan dasar, pengalihan sumber, pelaksanaan perkhidmatan hingga pemantauan hasil - ekuiti kesihatan hendaklah menjadi kompas yang memandu keputusan.

Kompas ini memastikan setiap langkah membawa kepada keadilan, iaitu melindungi yang paling rentan, menutup jurang boleh dilakukan dan menghormati maruah setiap keluarga.

Dalam wacana arus perdana, tumpuan sering tertarik kepada penyakit lalai, lewian besar dan angkas mudah diukur. Namun, ukuran sebegini kerap kali sistem terlewat pada cara kita melindungi kelompok yang jarang ditemui dalam statistik, termasuk kepada pesakit yang namanya jarang disebut.

Di seluruh komuniti Penyakit Jarang Jumpa (PJJ) menjadi batu ujian. Bagi pesakit PJJ, krewatan diagnosis, rujukan berbelit, bekalan tidak menentu dan ketidaktahuan sokongan psikososial bukan sekadar ketidakselesaan, malah ia memalukan penderitaan sedangkan ia boleh diurus.

Apabila pengalaman komuniti kecil diambil kira sebagai asas reka bentuk sistem, manfaatnya mengalir kepada semua: triaj menjadi lebih cekap, protokol lebih jelas, litaran lebih tersasar dan sumber digunakan lebih berhemat.

Asas kepada penggabungan dasar adil ialah data berbilang. Tanpa gambaran populasi tepat, kita berisiko merancang mengikut sangkaan. Sistem maklumat kesihatan perlu merajai penanda aras bermakna, iaitu masa ke diagnosis, akses klinik pelbagai disiplin, kadar komplikasi boleh diurus serta pengalaman pesakit dan penjaja.

Data sebegini bukan angkas semata-mata,

tetapi bukti untuk akauntabiliti.

Apabila pelaporan dibuat secara berkesan pada peringkat daerah dan negeri, tindakan pembetulan dapat dilaksanakan dengan cepat, bukan menunggu laporan tahunan lewat dan kurang relevan.

Kompas ekuiti sebenarnya menuntut pengesanan awal cekap. Negara tidak perlu membina bangunan baharu di setiap pengira untuk melindungi keluarga PJJ. Lebih bermakna jika kita mengoptimumkan rangkaian sedia ada, iaitu memperkemas rujukan primer, memperkuat peranan doktor dan jururawat serta memastikan makmal dan perkhidmatan sokongan berfungsi sebagai satu ekosistem.

Bayi baru lahir perlu disaring

Nartegan bayi baru lahir yang dipertanyai ber-serta garis rujukan jelas mampu memendekkan pengimbasan diagnostik yang memakan masa keluarga. Pelaburan sebenar terletak pada kognisi, kompetensi dan kecekapan, bukan pada dinding dan papan tanda baharu.

Pada masa sama, penjagaan berpasukan keluarga perlu diberikan perhatian. Keluarga yang mengurus pesakit yang menghidap penyakit kompleks hidup dalam ketidakpastian harapan-jangan - jadual merotan rapi, kos menderas dan ketidaktahuan pengasuh yang sering tidak disedari.

Selangkan psikologi, kaunseling dan pendidikan penjagaan di rumah perlu dirangkum dalam litaran rawatan sejak awal. Klinik pelbagai disiplin mesra keluarga, disokong perkhidmatan komuniti serta pertubuhan pesakit, membina

“Sokongan psikologi, kaunseling dan pendidikan penjagaan di rumah perlu dirangkum dalam litaran rawatan sejak awal”

daya tahan yang tidak dapat diganti teknologi semata-mata.

Dalam hal baik urus, swam pesakit tidak boleh diinggirkan. Ilmu dari pada pengalaman hidup - terutama bagi pesakit PJJ - ialah bentuk penggabungan yang melengkapkan bukti klinikal. Pembuat dasar perlu menstrukturkan litar urus bermakna pesakit dan pertubuhan mereka diberi peranan sejak dari perancangan, pelaksanaan hingga penilaian. Mekanisme maklum balas terus memastikan dasar bukan sahaja kritikal baik di atas kertas, tetapi juga berfungsi di lapangan.

Pembiayaan pula perlu telus, lesari dan berasaskan hasil. Perumusan swam terarah hendaklah digabungkan dengan kerjasama swam-swam berbilang serta instrumen berasaskan impak mengirakan pembayaran kepada pencapaian kesihatan boleh diukur seperti pengurangan simptom, pemendakan masa ke diagnosis dan peningkatan kualiti hidup.

Tujuan pendekatan ini, dana mengaktifkan keberhasilan, bukan sekadar mengira jumlah aktiviti. Bagi komuniti kecil seperti PJJ, kaedah berkenaan memberi ruang kepada intervensi tepat, pantas dan berkesan untuk swam.

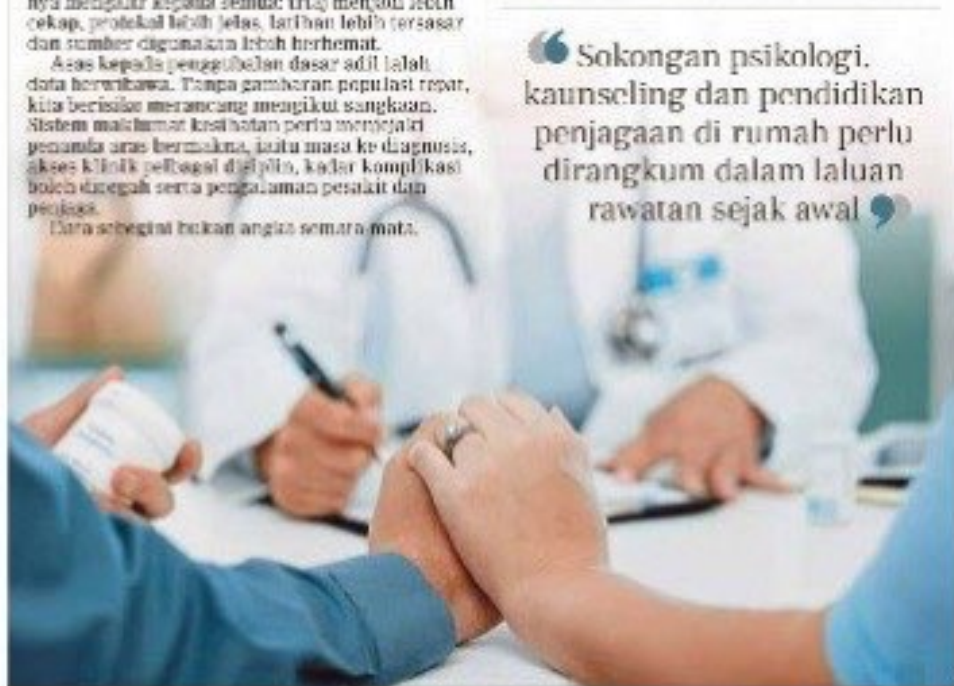
Penguatkuasaan tenaga kerja kesihatan melengkapkan kompas sistem. Doktor, jururawat, ahli farmasi dan kaunselor memerlukan modal latihan mikro praktikal, algoritma ringkas pengalihan awal, litaran rujukan nyata serta asas penjagaan di rumah yang boleh dilaksanakan penjaja.

Pendidikan ademtikan bukan sahaja meningkatkan keyakinan barisan hadapan, malah mengrayakan kecerdasan kecerdasan yang boleh diukur dan memperbaiki pematuhan rawatan. Di samping itu, komunikasi risiko dan literasi kesihatan masyarakat hendaklah ditingkatkan agar keluarga tidak terperangkap dalam maklumat beranggah atau petua tidak berasaskan bukti.

Akhirnya, kompas sistem menuntut akauntabiliti konsisten. Kerajaan, universiti, hospital dan pertubuhan pesakit wajar membentuk kumpulan kerja rentas sektor dengan mandat jelas untuk menyelaras indikator, menyemak garis rujukan serta menubuhkan kemajuan secara berkala.

Ketika negara memambak baik dasar dan infrastruktur kesihatan, layanan tidak boleh diukur melalui jumlah projek atau aka GCSH semata-mata. Ukuran yang jujur ialah sejauh mana sistem melindungi mereka yang paling mudah terpinggir, iaitu kanak-kanak yang memerlukan saringan dan rawatan tepat pada masanya, keluarga memerlukan bimbingan praktikal serta pesakit PJJ yang tertinggal dalam statistik.

Apabila ekuiti kesihatan menjadi kompas yang memandu perancangan, perumusan dan pelaksanaan serta memastikan menyentuh seluruh rakyat, maka sistem menjadi lebih bersedia menghadapi krisis, lebih adil dalam raih harian dan lebih berkeadilan terhadap setiap keluarga - termasuk kepada pesakit yang namanya jarang disebut.

Jangan Pandang Ringan DARAH BEKU

Lindungi Diri Anda

DARAH beku, atau dalam istilah perubatan dikenali sebagai trombosis, merupakan salah satu masalah kesihatan yang sering dipandang ringan oleh masyarakat. Walaupun pada pandangan pertama ia kelihatan seperti isu kecil, hakikatnya darah beku boleh membawa kepada komplikasi serius yang mengancam nyawa, seperti serangan jantung, strok, dan embolisme pulmonari (darah beku yang bergerak ke paru-paru).

Oleh itu, masyarakat perlu meningkatkan kesedaran tentang bahaya darah beku dan mengambil langkah berjaga-jaga bagi melindungi diri serta orang tersayang.

Secara asasnya, darah beku terbentuk apabila darah yang sepatutnya mengalir dengan lancar mula menebal dan berkumpul dalam saluran darah. Fenomena ini boleh berlaku akibat beberapa faktor, antaranya gaya hidup tidak aktif, obesiti, merokok, pengambilan alkohol berlebihan, serta keadaan kesihatan tertentu seperti tekanan darah tinggi, kencing manis, dan kolesterol tinggi. Dalam dunia moden hari ini, tabiat duduk terlalu lama di hadapan komputer atau semasa perjalanan jauh juga menyumbang kepada peningkatan risiko pembekuan darah, terutamanya dalam urat kaki, yang dikenali sebagai deep vein thrombosis (DVT).

Antara tanda-tanda awal darah beku yang perlu diberi perhatian termasuklah bengkak pada bahagian kaki atau tangan, rasa sakit yang tidak hilang-hilang, kulit menjadi kemerahan atau ungu, serta rasa panas di bahagian yang terlibat. Jika darah beku tersebut pecah dan bergerak ke paru-paru, seseorang mungkin mengalami sesak nafas, sakit dada yang tajam, atau batuk berdarah. Keadaan ini sangat berbahaya dan memerlukan

rawatan segera di hospital. Malangnya, ramai individu tidak menyedari tanda-tanda awal ini dan menganggapnya sebagai masalah kecil seperti lenguh biasa.

Bagi mengelakkan risiko darah beku, pencegahan adalah langkah yang paling berkesan. Masyarakat digalakkan untuk mengamalkan gaya hidup sihat dengan berhemam secara berkala, menjaga berat badan ideal, dan meminum air secukupnya setiap hari. Mereka yang terpaksa duduk lama, seperti pekerja pejabat atau penumpang, penerhangan jarak jauh, disarankan untuk bangun dan bergerak setiap satu atau dua jam bagi melancarkan peredaran darah. Penghentian tabiat merokok dan pengawalan tekanan darah serta gula dalam darah juga sangat penting dalam mengurangkan risiko.

Selain itu, golongan yang mempunyai sejarah penyakit jantung atau pernah mengalami darah beku perlu sentiasa mendapatkan nasihat doktor dan mengambil ubat pencair darah seperti yang disarankan. Pemantauan kesihatan secara berkala juga wajar dilakukan agar sebarang perubahan dalam tubuh dapat dikesan dari awal. Dalam era maklumat masa kini, pendidikan kesihatan mengenai bahaya darah beku perlu diperluas melalui kempen awam, media sosial, serta program kesedaran di sekolah dan tempat kerja.

Kesimpulannya, darah beku bukanlah masalah kecil yang boleh diabaikan. Ia boleh berlaku kepada sesiapa sahaja tanpa mengira umur atau jantina. Oleh itu, setiap individu perlu lebih peka terhadap tanda-tanda awal dan berusaha untuk mencegahnya melalui gaya hidup sihat. Ingatlah, mencegah sentiasa lebih baik daripada mengubati.